

UNIVERSUL LITERAR

ABONAMENTUL: lei 2,60 ANUAL
— ABONAMENTELE SE FAC NUMAI PE UN AN —

ANUNȚURI:
— Linia pe pagina 7 și 8 bani 20 —

GROAZNICA MOARTE A LOCOT. AVIATOR GEORGE CARANDA. — (Vezi explicația).

SUMARUL

- Literatură românească
  - Floare-albastră . . . de Aurel Dares
  - Soveja . . . de Alceu Russo
  - Mai mult cu una . . . de N. I. Dumitrescu
  - Versuri . . . de C. Negri
  - Caragiale (poezie) . . . de D. Iov.
  - De ce? (poezie) . . . de P. Dănescu
- Literatură străină
  - Yuki-Oma . . . de L. Hearn
  - Iapa albastră . . . de R. Bazin
- Cronici
  - Cronica științifică . . . de D. A. Olariu
  - Convorbiri astrono- mice . . . de V. Anestin
- Roman
  - Tata Sergiu . . . de L. Tolstoi
- Ilustrații
  - Moartea aviatorului Caranda (în color)
  - Desveierea monumentului lui Negri.
  - Muzeul Național.

FLOARE-ALBASTRA

Scris de o fetiță

Se lasă în sufletul meu iarăși vară. Și e atât de mult de când n'am mai simțit învierea de suflet, în cât parcă mi-e teamă de căldul ochilor tăi albaștri.

Mi-e teamă și totuși de printre gene lungi și negre, am simțit dată-toare de noroc privirea ta, aceea care mi-a dat apoi ceasuri lungi de viață frumoasă, aceea care parcă mi-a pornit iarăși gândul pe calea idealului pe care mintea și sufletul meu și uitase de mult — o! de mult de tot!

Se lasă în sufletul meu iarăși vară. Și caut să te văd într-una și mi-răsfăț sufletul sub ochii tăi, nevrând nicl să hănuiesc măcar că are să sosească o vreme în care să nu mi-l mai pot vedea de cât în albastrul lor, acolo unde pentru întâia oară mi-l am văzut curat, ca în isvorul cel cu farmec în care totul iar formă dumnezească, în care totul ia culoarea arpișoarelor serafimilor.

Căci de ce mi-ar fi venit în gând atunci când te-am văzut întâi, floarea albastră a poveștilor, floare minunată ce poartă între petalele ei harul vieții și al norocului, dacă nu te-ai fi asemuiat tu cu dansa, dacă sufletul meu cel atât fără de noroc și care parcă n'a trăit niciodată, n'ar fi găsit în fermecatul albastru al ochilor tăi visul vieții lui vecinice, tremurul stetei norocului?

Și iarăși de ce mi-năpădese în munte acum ca ne altă dată, visuri nemal visate de minte omenescă; de ce încerc acum dorul gloriei; de ce înțeleg acum frumosul albastrului cerului, dacă nu pentru că văd printre genele lungi și negre albastrul ochilor tăi mi-a dat pînă în visul împilnit și cămăscuții nemuritor; și cerul care mi poartă oglinzi sufletul. Da. Se lasă în sufletul meu iarăși vară.

Căci ai venit tu dinaltea lui cu traja frumoasă; tale, ca să mă faci să mi-l simt iarăși cald și iarăși îndrăzuc în fața țarinei frumozului, să mi-l simt iară nebulatic avântat în goana după iluzii, după iluziile ce se lipesc ca perle în frumozul ochilor tău clar și strălucitor în care am văzut frumosul cerului împilnit de primăvară și vraja lucoteșilor vechinici.

Și iarăși, cu cât te văd mai mult, cu atât aș vrea să te văd murmur, căci ai în ochii și privirea ta, pe gură și în vorba ta, în trupul tău și în legănatul lui mers, farmecul sâmborilor blânde și diafane și atât de rotitor e tot văzduhul prim care tu treci, în cât pe urma pasului tău, în ecoul răsunător, în lumina privirii tale mă mișcă ca de o aromă dumnezeiască, de parcă aș fi în lumea florilor celor cu parfumuri nemaî mirosite.

O da! Se lasă în sufletul meu iarăși vară. Te-ai răstelit, tu fetițe, din sumedenia celorlalte ca tine, tu, care ca

nicl alta ai făcut să retrăiască pe-tul, de te-ai ogindit în sufletul meu care acum e plin numai de icoana ta. Și așa cum te simt eu acum stăpânitoare, tu pe care în zadar îmi spun că nu te iuliese, rămăi-mi de îmi picură din ochii tăi albaștri în suflet căldura verei celei vecinice. Aurel Dares.

LITERATURA JAPONEZĂ

YUKI-OMA

Într'un sat din provincia Musashi, trăiau odată doi tătoci de lemn: Mosaku și Minokihî.

În vremea aceea Mosaku era bătrân, iar Minokihî, ajutorul său, un flăcău de optsprezece ani.

În fiecare zi se dăceau amândoi în pădurea care se afla acum cam la vreo cincisprezece, departe de sat. Drumul spre pădure e tăiat de un râul, pe care trebuie să-l treci cu luntrea. Oamenii din sat ridicaseră de multe ori pod peste râul, dar de câte ori venea puioul, îl lua. Nu e chip ca un pod obișnuit să se poată împotrivi râului când se umflă.

Într-o seară foarte friguroasă se stărnă de odată un viscol năpraznic și Mosaku și Minokihî de abia aveau vreme să ajungă la locul unde se afla luntrea. Dar luntrea nu era acolo și lumina rămasese de coală în parte a râului. Nu era timp de trecut înot, de aceea cei doi tătoci de lemn căutară adăpost în coliba luntreșului și se simțiră foarte fericiți că avuseseră norocul să găsească unde să se poată adăposti. În colibă nu se găsea lighean pentru mangel sau vre-un alt loc de aprins focul. Coliba avea numai o ușă și nici o fereastră. Mosaku și Minokihî închiseră ușa, se întinseră pe jos și se acoperiră cu mantalele lor de pânză. La început nu prea simțeau frigul și nădăjduiau că viscolul se va potoli în curând.

Bătrânul adormi aproape îndată, dar Minokihî rămase încă multă vreme treaz ascultând la șuierul vântului și la zăpada care izbea în ușă. Râul văzdea și coliba se clătina și trănca ca o oșcană în mijlocul sărării. Era un viscol grozav și gerul se făcuse tot mai cumplit. Minokihî tremura sub înveltoarea lui, și cu tot frigul, adormi în cele din urmă.

Deodată o răceală de ghiță îi trecu pe față și îl trezi din somn. Ușa colibei părea că fusese deschisă cu putere și la lumina gălbucă a zăpezii (Yuki-akari) văzu o femeie în colibă — îmbrăcată tot în alb. Femeia se aplecă d'asupra lui Mosaku și suflă odată peste fața lui; suflarea ei era ca un abur luminos. Apoi se întorse îndată înspre Minokihî și se aplecă d'asupra lui. El încercă să ține, dar nu putu. Femeia cea albă se aplecă tot mai mult, de-i ațănă aproape față. Și făcând vâna că femeia era foarte frumoasă, cu toate că ochii ei îi înfricoșau. Câteva clipe rămase cu privirile așintite asupra lui, apoi zămbi și zise:

„Voiam să fac și eu tineri cu tine, celălalt, dar mi-e milă că ești atât de bătrân. Ești bătrân frumos Minokihî și mi-ai vădit face minic; dar de vei spune: ovia — fie chiar minic tale — ce ai vădit în noaptea asta, vezi aflu și te voi ucide. Veni să nu uit!”

După ce spuse vorbele acestea, se îndreptă spre ușă și pieri. D'abia acum își putu mișca flăcăul mădăbarele; săvârși cuș și alergă de se uită pe câmp. Dar femeia nu se zăreau nădăre și zăpada intra în colibă aducând de erivă. Minokihî închise repede ușa și puse o grămadă de bucăți de lemn în dreptul ei. Se întrebă dacă nu va fi fost totuși deschisă de vânt. Poate că totul nu fusese de cât un vis, și el basse lumina zăpezii drept o ferece în alb. Cu îndăjăla asta în

suflet strigă pe Mosaku pe nume, dar se sperie fiindcă acesta nu răspunde. Își pipăie în întuneric și dete de obrazul lui Mosaku. Obrazul era ca ghiță — bătrânul murise, era țea-pân...

Când se lumină de ziuă, viscolul se potolise. Curând după ce răsări soarele, veni și luntreșul. Găsi pe Minokihî leșinat alături de trupul înghețat al bătrânului. Se trudi mult ca să readucă la viață pe Minokihî. Acesta își veni în simțiri, dar zăcu multă vreme bolnav din pricina frigului pe care-l îndurase în noaptea aceea.

Moartea bătrânului speriasse grozav pe băiat, dar nu spuse nimănui nimic despre arătarea aceea investimantată în alb. Îndată ce se însănătoși, se apucă iar de treburile lui. În fiecare dimineață se ducea singur în pădure și se întorcea pe înserate cu legătura de lemn în spinare.

Într-o seară de iarnă următoare, cum mergea el spre casă, ajunse din urmă o fată frumoasă, care avea același dram. Fata era înaltă și frumoasă și când răspunde la binețele flăcăului, glasul ei i se păru lui, frumos ca glasul unei păsărici.

Porniră alături și se deteără în vorbă. Fata îi spuse că o cheamă O-Yuki, că-i murise de curând părintii și că se duce acum la Yeddo, la niște rude sărace ca să ajute să găsească stăpân. Pe Minokihî îl fermecă cu totul fata asta minunată, și din ce o privea din ce o găsea mai frumoasă. O întrebă dacă-l logodite și ea îi răspunde râzând că nu încă. Apoi îl întrebă și ea, dacă e înșurat ori logodit și el îi spuse că din pricina tinerței lui nu fusese încă vorba de o cinstită noră, măcar că n'avea să poarte de grijă de cât de o mamă văduvă. După ce-și încredințară acestea, merseră o bucată de vreme în tăcere, dar vorba ceea: „Ki ga areba, nse mo kuchi hodo ni mono wo in”, adică: „Când asta ție vorbe, apoi ochii pot spune tot cât și vorba.”

Când ajunseră în sat se și împrieteniseră deabinelea, Minokihî rugă pe O-Yuki să intre puțin în casă pentru a se odihni. Fata sfioasă stătu puțin la înălțime, apoi intră. Mama flăcăului îi ură bun venit și se apucă de pregătii o fiertură caldă ca să o poată bea. O-Yuki fu atât de drăgălașă, în cât mama lui Minokihî o îndrăgi numai de cât și stăruie să facă să mai amâne călătoria la Yeddo. Stăruștel fu că O-Yuki nu se mai duse de loc la Yeddo. Rămase aci ca „cinstită noră”. O-Yuki era noră bună și când după cinci ani mări mama lui Minokihî, cele două urmă cuvinte fură cuvinte de dragoste și recunoștință pentru averea feciorului ei. Și O-Yuki îi dăruie pe Minokihî cu zece copii băieți și fete, toți frumoși albi la față cum nu se mai poate și voia să la trup.

Oamenii din sat ziceau că O-Yuki e o făptură cinstită, cu totul deosebită de ceilalți oameni. Mai toate țăranele îmbățelese repede dar O-Yuki arăta — chiar după ce născuse zece copii — tot așa de tânără ca în ziua în care venise în sat. Într-o seară, după ce adormiseră copiii, O-Yuki ședea și cosea la lumina unui felinar de hârtie, Minokihî care o privea, îi zise: „Gamașă! Tu și copii la lumina aceea se rădărește pe ochii tăi, înși vine în minte o înțepătură; care s'a petrecut când erai o fiică de optsprezece ani. Atunci am văzut o făptură tot așa de frumoasă și albă ca tine. Zăpăcă că omul acela că dăruie p'atruți de apă.”

Bătrânul că sărută ochii de pe lucrul O-Yuki zise:

„Lovește-te-mi și mine unde ai văzut-o”. Atunci Minokihî povestii de noaptea aceea grozavă de iarnă petrecută în coliba luntreșului. Apoi de femeia în alb, care se aplecase zămbind și șoptind peste el, despre moartea bătrânului Mosaku, și zise:

1) Numele acesta însemnează zăpadă și mi-e teamă tu.

„De dormeam sau eram treaz nu știu. Dar știu că atunci a fost singura dată când am mai văzut o făptură atât de frumoasă ca tine. Fiește că nu era o făptură omenescă și imi era frică grozav de ea, dar era atât de albă... Și zăd nu m'am putut dumeri cu nicl odată, dacă a fost vis sau zăna zăpezei”.

Atunci O-Yuki aruncă jos cusătura se sculă în picioare și apropiindu-se de Minokihî îi strigă în față: „Eu am fost aceea, eu — eu. Era Yuki! Yuki era! Și ți-am spus atunci că te voi ucide dacă vei spune un cuvânt despre întâmplarea aceea.”

Dacă nu mi-ar fi de copilăși aștia adormiți, te-ași sdrobi chiar în clipa asta. Să îngrijești bine de ei, căci de vor avea vre-o dată să se plângă de tine, ți se va întâmpla ceea ce ți se cuvine!”

Pe când spunea acestea, glasul ei se subția ca freacă vântului și se topi într-o ceață albă, strălucitoare, care se ridică în spre bagdadia, iesi prin horn și se risipi în văzduh. Și de atunci n'a mai văzut-o nimeni.

Lafcadio Hearn

CARAGIALE

Tu n'ai murit! Pleoapele s'închise și față ca de ceavă, iar pe frunte, Pe fruntea ce-a cuprins odăta vise Lucește-argintul firelor cărunte.

Un zimbet trist, de mamă îndurerată. Pe gura ta, pe chip a împetrat! De astăzi vorba tu nu se mai schimbă... Pe vezi te duci — și totuși n'ai murit!

Într-un vis, un împărat prin moarte Cel care-a fost un rege-al cugetării! Iar numele tău seacă o să-l poarte, Asemeni unor caluri spuma mării.

E rece mîntea care-a dat viață. Lui Cantavencu, Ghiță Pristanda... Dar Comu-Leonida ne răsfățo Cu gluma lui și n'țelepciunea ta.

Vie poposi la Hanul lui Mărioacă! Urmăși tăi din mî de generații, Cîntăreții ce-un plăm amăr înșală! Văz vede cel cu omul remunerații...

O! tu, sub gîna rece, primitoare, Vei odihni răpus de-al vieții val... Răzămăpla la va străjui o floare Și în cer făcîți aprinse de Zăbal...

Totuși!... Tăvăna trage la țărînaș! Din paruri mi trăs pe lîmna asta. O! m'asfălete nervosul o să răzămăș! Cel care-a scris Momente și Nagasta! D. Iov.

Cronica științifică

Mineralele mari — Căle zece pe repede-ale înălțării

Alimente care ucid. — Învățătoare limbilor creșt proverbul: „ce e mult nu-i sănătos”. Chiar de-ar fi vorba de mîncare. Și mîncarea multă nu face bine omului: îmbuibarea peste sațiu, și lipsa de mișcare, munca prea puțină, duc la boală. Omul care nu prea muncește și mîncă mult — soarta bogăților — ajunge cu vremea de nu mai mistue tot ce mîncă, se îngrașă peste măsură și e mai expus la orî ce boală, decât cel slab. Și una din boalele care duc supraalimentația, peste măsură, uzând de alcool, carne și zaharicid e artrismul. Aciduluric și alte săruri în loc să fie eliminate din organism, cară omul sănătos, care muncește și se hrănește cu măsură, se depune la încheieturi. Apoi povnesc durerile încheieturilor, reumatismul, dăruie mai intervin și răceții, mai târziu dăruie boala de zăbăr; și stăruștel acestă limbic, de moartea. Fie prin oftice, căci boala-vul din gras cum era stăbește, se topește ca lumânarea, tot ce mîncă nu-l folosește căci se preface în zăbăr și ese afară prin urină, fie că se infectează, înșepat de o mîscă albă sau făcându-și vre-o rană, când

sângele lui e slăbit de boală, infectat și neputincios să lupte contra boalei.

Toate observațiile doctorilor și de altfel chiar înțelepciunea primelor învățători ce am apucat din bătrâni, trebuie să ne ducă la: *cumpătare*. Omul cumpătat și cu socoteală la muncă și la mâncare și la odihnă va fi mai rezistent la boale, va fi sănătos și va trăi mai mult. Nu trebuie să uităm că și plăcerile dacă se prelungesc peste limite, și mâncarea și munca slăbesc trupul și lasă porțile deschise boalelor ce ne pândesc la tot pasul.

Cele 10 porunci ale fumătorului. Au arătat medicii și toți învățații că tutunul face rău corpului, totuși fumătorii nu va putea fi oprit; tutunul buruiana dracului cum îi zic mulți, nu va fi niciodată stărpit. Au cerat unii — fumători pătimiși — să-l sperie, să arate că mulți fumători au ajuns de au îmbătrânit, fără să sufere de pe urma lui, deși au fumător mult o viață întreagă. Dacă unora — mai tari — nu le-o fi făcut mult rău, nu-i mai puțin adevărat că nici bine nu face nimănui, de cât statului, unde-i monopol. Astfel în Franța în anul 1910 s'a cheltuit pe tutun suma respectabilă de 636 milioane franci.

În Franța, în timp de o sută de ani, de când s'a înființat monopolul, s'au consumat, — arse și aruncate în vânt — 2 miliarde 536 milioane kilo de tutun, care ar pretui 22 miliarde 395 milioane franci, din care regia a încasat un câștig de 17 miliarde 500 milioane l...

Singurul apărător — foarte interesat! — al tutunului poate fi doar statul, regia. Fumătorii nu-l pot aduce laudă de cât — că le alungă uneori, gândurile, grijile sau suferințele momentane, privind la roto-coalele de fum albăstrui.

Că tutunul nu numai că nu-l nevinovat ba chiar multora le face rău și pentru piept și pentru inimă, sunt destule probe. Cine poate să-l lase e vrednic de laudă și-și va mulțumi sieși și celui ce l-a sfătuit în totdeauna, negretând nici odată, iar cine nu-l poate lăsa din lipsă de voință, de tot, cel puțin să-l slăbească cât mai mult, fumând câte mai puțin. Societatea contra abuzului de tutun, din Paris, a deschis un concurs cu premii și medalii pentru scrierile ce vor arăta acțiunea vătămătoare a tutunului și inconveniențele abuzului. Un profesor german, dr Breitung a întocmit o serie de 10 porunci, rețete pe care e bine să le observe ori-ce fumător, dacă nu vrea să-și vatăme sănătatea:

1) Nu depăși 25 g. tutun pe zi — cam 5 țigări mijlocii care sunt de ajuns.

2) Să-ți seamă de calitatea tutunului, care joacă un rol însemnat.

3) Nu fuma când stomacul e gol (pe inima goală, cum zice românul).

4) Nu ține țigara în gură și n'o fuma până la cotor (capăt). Mulți țin țigara în dinți, ceea ce umezește capătul și pune în libertate substanțele otrăvitoare.

5) Dacă une-ori — cum se prea întâmplă — fumătorii inghite saliva, ei își creiază un nou mijloc de otrăvire.

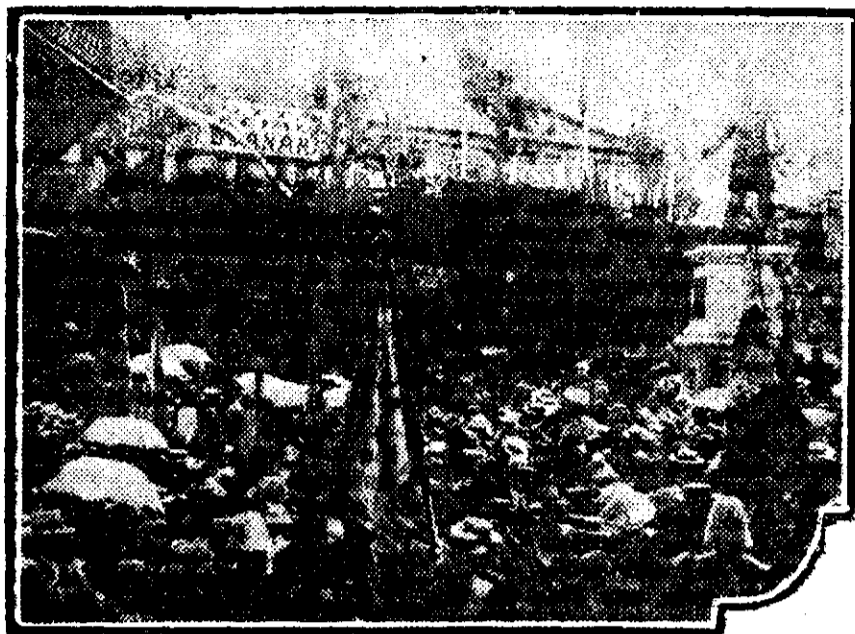
6) Amintește-ți că inflamația mucoaselor limbii, gurei și buzelor e produsă din substanțele vătămătoare pe care saliva le pune în libertate.

7) Catarul cronic al gâtului și pierderea sau slăbirea mirosului, de care suferă mulți fumători, sunt cauzate de contactul permanent al fumului cu mucoasa gâtului și a cavitațiilor nasale.

8) Fumătorii care întrebunțează un bun țigarot (ciubuc), evită multe neajunsuri.

9) Primele simptome de intoxicație ating inima și se arată printr-o senzație de înăcălire (înăbușare-ame-

Desvelirea monumentului lui C. Negri la Galați

VEDERE DIN TIMPUL SOLEMNITĂȚII

teakii), ce durează 1 minut, uneori 2 minute, sau și mai mult, și care trece după câte-va aspirații adânci de aer curat.

10) Acestea trebuie să fie pentru fumător, un semn foarte serios că trebuie imediat să renunțe la tutun sub ori-ce formă.

Dim. A. Olaru, Paris

DE CE?

*De ce-mi pui flori la chiotoare
Și 'n cale flori zămbind mi-aruaci,
Când tu ești cea mai minună floare
Din câte flori răsar prin tunci?*

*De ce mi-arăți atâtea stele
În clarul nopților târzii,
Când ochii tăi sunt de cât ele
Și mai frumoși și mai slobod?*

*De ce-mi duci gănul să 'se culce
Prin glasul tainic de isor,
Când șoapta ta i-atât de dulce
Și 'n zămbet porți atâtea dor?*

*De ce te temi că mâna-ți mică
Nu mângâie cu mult mai drag,
Când eu 'i-o iau cu-atâtea frică
Să 'n-a sărut când plec din prag?*

*De ce-mi ceri veșnic jurăminte
Și dorul cum de te-abătu,
Când cea mai dragă și cuminte
Din satu 'ntreg ești numai tu?*

*Și cum de nu-mi crezi rugămintea
Și 'n veci suspini de-o clipă rea,
Când mai curând mi-aș pierde mintea
De cât să nu te știu a mea?!*

P. Bănescu.

IAPA ALBASTRĂ

Narațiune din epoca napoleonică
de René Bazin membru al Academiei
franceze.

— Ia-ți mantaua, fiule, pentru ca să nu răcești!

— O am pe brațe!

— Nu-ți uita papucii de lemn!

— I-am legat cu sfoară de gât.

— Ia-ți și biciușca, lupii sunt iarăși în apropiere.

— O am la mine, mamă, fii liniștită, voi ști s'o întrebunțez.

— Noapte bună, deci!

— Noapte bună, la toți!

În toate seriile, când Jean Marie Bénic pleca cu caii la pășunat, mama lui îi dădea aceleași sfaturi. Ea era văduvă și avea copii. Jean Marie era cel mai tânăr, favoritul ei și abia în vârstă de 18 ani. Curtea țărănească era înconjurată de pădure, numai în spre mare era deschisă. Din casă se putea vedea departe pe mare și vântul valurilor se amesteca cu mugetul vacilor și cu nechezatul ca-

lor. Curtea se numea „Curtea grăului” și nu se putea afirma că făcea cinste acestui nume căci grăul nu creștea bine pe pământul sărat. Dar livezile erau splendide! Jarba creștea de minune și recolta fânului era în totdeauna escelentă.

Acolo cele scase ipe ale curței se bucurau de libertate de la sfârșitul lui Iulie și până toamna. Ipele erau averea și mândria „Curței grăului”. În tot timpul nu se puteau găsi ipe mai frumoase și mai bine îngrijite. Un bărbat înalt abia ajungea până la spinarea lor și trapul lor era ca și galopul altora. Aproape toate erau sure și un noaten iapă de trei ani, favorita întregii familii, și mai cu seamă a lui Jean Marie, era într'adevăr albastră și cu o stea albă în frunte. Negustorii se silcau în zadar ca s'o cumpere.

Văduca Bénic nu vroia să vândă iapa.

— Atunci o va lua împăratul, i se spunea.

— Ah, acela este foarte departe.

— Împăratul este totdeauna aproape, d-nă Bénic. El are nevoie de soldați și de cai. El cunoaște iapa de-tale, numele ei și culoarea. De aceasta să fii sigură. Crede-mă, faci mai bine, dacă o vinzi.

Ea refuză categoric, căci era ferm convinsă că nu-i vor lua frumoasa iapă albastră, care începea să tragă plugul și care putea să meargă la trap fără ca să obosească. De sigur, că împăratul avea nevoie de soldați, pentru a să-i ducă la război. Fiul ei cel mai mare era dincolo de Rhin și celălalt la granița Spaniei. Ea auzea destul despre bătălii câștigate, de cetăți și tunuri cucerite și de te-decunurile care se jineau în biserică; dar în fundul inimii ei ea dorea sfârșitul acestor zile, care costau viața fiilor sărmanelor mame. Ea însă nu credea că împăratul cunoaște frumusețea și înțeleala iepel ei, nici părul ei neted și albastru, precum și steaua albă din frunte.

— Noapte bună! strigă ea încă odată fiului ei. Călărește cu băgare de seamă? păzește-te de lupi!

Și Jean Marie călări pe o iapă bătrână, împreună cu celelalte spre pășune, pentru ca să petreacă noaptea aceasta. Asta îi plăcea mult. El își făcuse o mică colibă din crengi, lângă marginea pădurei. De acolo putea el privi întreaga livadă, și aici dormea el, acoperit cu o manta veche, neîntrecut până dimineața. Căinele lui dormea la picioarele sale. Ori cât de întunecată să fi fost noaptea el totuși recunoștea silueta cailor săi și locul unde pășteau ei. Când vântul era rece el se ducea la un loc

adăpostit și în fiecare dimineață, înainte de răsăritul soarelui el îi făcea să meargă la trap, pentru ca să nu stea pe iarbă udă. Un nechezat, un tipăt de pasăre sau tplotul cailor, care se îngrămădiră la un loc, îl trezi din somn. După aceea el ieși din colibă și plesni cu biciul în chip deosebit, care speria pe lupi și liniștea caii. Ei alergară la el și îi linișteră mâinile. Și mânzul albastru își puse de rulte ori capul pe umărul tânărului flăcău care netezindu-l îi zicea:

— Pe legea moa, Nielle! tu vei rămânea totdeauna la noi în „Curtea grăului”. E păcat ca să te duci la războiu!

El se înșela. Despărțirea era mai aproape de cum credea. So dase poruncă ca să se cumpere toate ipele sub vârsta de 4 ani. Nielle împlinise tocmai 4 ani și trebuia să fie prezentată la rechiziție. Era pe la sfârșitul lui Martie. Zăpada alterna cu ploaia și cu grindina și drumurile erau aproape impracticabile. De o săptămână încoace tristețea domnea în Curtea grăului. Văduva Bénic era foarte supărată. Era înconjurată de cei trei fiu, cu care se sfătuia, ce este de făcut. Cei doi mai mari propuseră să ascundă iapa. Jean Marie sta tăcut. Dar în proscara zilei hotărâte, el zise mamei sale:

— Mamă, nu putem ține pe Nielle ascunsă în pădure, ea ar putea fi descoperită și sfârșitul va fi, că noi toți vom fi pedepsiți. Mai bine este s'o dăm împăratului, care are nevoie de ea, și fiindcă și eu voi fi în curând înrolat, mă duc cu ea. O voi păzi și o voi îngriji.

— Băete, tu vorbești prostii. Nici odată un simplu soldat nu va călări acest frumos animal. Ea va fi dată unui ofițer, și atunci va în pierdut pe amândoi, pe fiul meu și pe Nielle.

— Lasă-mă să plec mamă. Toată noaptea m'am gândit la aceasta. Într'o zi se va reîntoarce iapa și fiul tău Jean Marie?

Mama nu știu să mai răspundă. Ea plângea, ceea ce prevăzuse Jean Marie și lacrimile ei curgeau din belșug, când se gândea la despărțire. Și frații erau triști și deprimați și se duseră la culcare fără să guste paharele pline de vin de mere. A doua zi dimineața Jean Marie puse seaua pe favorita sa și o duse pentru ultima oară la pășune.

— Să gusti încă odată iarla dela „Curtea grăului” și fii voi lua rămas bun de la acest loc, unde te-am dus de atâtea ori.

Era încă liniște și tăcere în curte. Câmpurile erau învăluite de ceață și numai pădurea se arăta ca un perete negru. El duse iapa de-alungul părului, unde era iarbă din belșug. În acest răstimp el privea în depărtare. Nici odată nu-și părăsise el patria. Aici își petrecuse o parte din nopțile sale; el cunoștea fiecare drum, fiecare cărare. Fiecare stuțis îi povestea o istorie... Inima i se strângea din ce în ce.

Începuse să se crepe de ziuă. Vărfurile stejarilor se colorară trandafir și miei nouri se iviră pe cer. Atunci Jean Marie se aplecă spre părau și bău apă, pentru ca să nu-i uite gustul și când se iviră primele raze ale soarelui, el încălecă și cu un plâns violent ca și când ar fi fost rănit până iapa și o luă în galop spre oraș.

La ora 2 prezentă iapa comisiunii, care se afla în piață. Erau prezenți sute de țărani, cari țineau caii de căpestre și cari blestemau războiul și-și numărau banii.

— Ah! iată că vine iapa de la „Curtea grăului!” strigară mai mulți. Nici împăratul n'are una mai frumoasă! Ea va fi străpunsă de gloanțe și va muri pe câmpul de bătăie! O, grozavul războiului! Cât de mândră își ține capul și cum îi fulgeră din ochi curajul.

Comandantul, care zărise imediat

pe Nielle, zise: Ea este ca și făcută pentru un ofițer. Îți dau cel mai mare preț, care este fixat. Ești mulțumit, băte?

— Nu!

— Ce mai vrei?

— Ași dori să servesc în același regiment în care rămâne Nielle. Nu pot să o părăsesc!

Comandantul răsă dar o lacrimă i se ivi între gene și el întinse mâna lui Jean Marie.

— Tu ești un flăcău brav!

După patru zile amândoi fură înroșiți în același regiment.

Câte călătorii frumoase făcuse Jean Marie în timp de zece ani! El văzuse întreaga Europa, și împăratul nu l'a uitat. Fața lui era ca bronzul și devenise spătos, dar era departe de patrie, și îmbătrânise repede. Lui îi plăcea războiul și mai cu seamă Nielle a lui. Pentru ea mergea chiar în foc. De câte ori nu eșise pentru ea cu sabia iarbă și grâne, fără să țină seamă de gloanțele dușmane, cari îi șuerău pe lângă urechi. De altmintelega iapa îl canoștea după voce; ea necheza de bucurie, când trecea pe lângă ea în trap.

Impăratul ordonă ulanilor săi, să atace un regat. Ulanii se aflau în Italia. Și pe când ei treceau munții, formară de asemenea o pădure. Oamenii, cari locuiau în văltoarea munților, îi vedeau venind și se temeau.

— Mânia împăratului să nu cadă asupra noastră! ziceau ei.

Dar regimentele treceau înainte. Nielle mergea la pas; nici odată nu obosea. Și când sună ora luptei și împăratul fu acolo. Nimeni nu știa cum a venit. Bătălia fu grozavă. Morții acopereau câmpul de bătaie și gemetele răniților umpleau văzduhul. Intre ei se afla și Jean Marie Bênic. Un glonte îi zdrobise umărul. Iapa albastră duse-se pe colonel până în mijlocul luptei.

Jean Marie se gădea la „Curtea grăului”. Soarele ardea cu putere; i se părea că sângele îi fierbe din rană. Deja era să-și pcardă conștiința de oboseală și durere, când observă un punct albastru, care venea spre el.

În curând recunoseu el urechile și picioarele, o coamă și un călăreț: era Nielle, care alerga pe spinare cu colonelul, pe jumătate leșinat, ale cărui mâini nu mai puteau să țină frâul. Ea sări peste un șanț și călcă cu copitele ei bogatele lanuri de grâu.

Rănitul avu încă forța să strige: „Nielle”. Iapa se opri de odată. Colonelul strigă: „Bênic, mai ai cele două picioare?”

— Da, d-le colonel.

— Și ambele tale mâini?

— Mai am numai una, de care mă pot folosi.

— Eu nu mai am nici una. Urcă-te, îndărătul meu, dar repede. Ulanii mei fug. Vezi tu, cum caută să fugă? Ah, Bênic, dacă ași avea încă mâini!”

Ulanii fugeau în adevăr. Ei erau de părere că chiar șeful lor o luase la fugă. Dar de odată îl văzură reîntorcându-se, auziră vocea lui detunătoare și apoi văzură galopând pe Nielle, având în spinare două călăreți. Atunci se reîntoarseră și ei, și încărcară din nou armele și se aruncară asupra dușmanului.

Astfel se întâmplă că Jean Marie Bênic și Nielle câștigară bătălia. Impăratul era mulțumit când făcu scara rondul, întâlni pe Jean Marie, care ținea plângând iapa de căpăstru.

— Ulane, plângi în seara unei astfel de victorii? Ești rănit?

— Da, împărate, dar nu plâng pentru aceasta.

— Ce ai?

— Colonelul meu e mort!

— Știu; îmi pare cu mult mai rău de cât ție. Și ce mai ai?

— Iapa mea pe care am crescut-o la „Curtea grăului”...

El nu putu vorbi mai departe,

căci îi înecă plânsul. Impăratul observă la lumina focului că Nielle este rănită la picior. El își încrețea mâinile la spate și zise:

— Du-te și vezi, ca amândoi să fiți sănătoși. Asta e voința mea. Când vă veți simți destul de bine, întoarce-vă-ți acasă, mi-ați servit cu credință. O singură condițiune vă pun: primul mînz de la Nielle este pentru mine și peste douăzeci de ani îl trimiți pe fiul tău la mine, îl voi face ofițer.

Această seară făcu pe Jean Marie cel mai fericit și mai mândru om pentru toată viața. Impăratul îi spusese că l'a servit cu credință!

El revăzu „Curtea grăului”, livezile și pădurile patriei sale, precum și pe mama sa, care se rugase pentru el și-l așteptase.

El avea, ce e drept, numai un picior și o mână și Nielle numai trei picioare, dar cu o mână putea să țină plugul și să ducă caii la pășune. Când un țaran voinic călărea pe o iapă schioapă, mamele îl arătau copiilor lor, zicându-le:

— Vedeți acela este Jean Marie Bênic și iapa albastră — răniții împăratului!”

C. Scurtu.

Din versurile lui C. Negri

CÂNTEC HAIIDUCESC

Măi băte măi voinice
Nu rămas alta pe-aiice
De cât să neureci ghintul bine;
Și apoi la drumuri te ține,
Ca să vezi cine mai vine?

Căci fiindă nu măi ai
Nici galbeni poți să mai dai
La cel bir din ist pământ...
Trăsnii-ar Dumnezeu sfânt
Sub țărână de mormânt!

Eă prin grosuri tot șerul
Și-a plăti bir nu putul...
Bută-i crucea! cum nu-i doare
Să ne bată, să ne-omoare,
Să ne 'ngroape la 'nchisoare

S'a dus vremea cea bogată
De-și punea nevasta spulă
Și prin Zemnie și pe-afară;
Apoi vindea pânză țară
Și purta la gât odoră.

Iar românul cu opt bot
Și cu șaptezeci de ot,
Tot malgea mercă mulgea
Habar de nimic n'avea,
Și birul ușor plătea

Dar acum, măi bătele
Fără fir de mustețele,
Mâncași nevoile grele...
Dare-ar dracii peste ele,
Să scăpăm la măgurele!

Căci găsim prin codrii verzi
Poteți, cărări de te pierzi...
Vic-apoi să ne gonească!
Iar Dumnezeu să-i fercască
De urgia haiducească.

Cât a fost dorul în mine,
De-a trăi cu toții bine...
Am lucrat la cel ogor
Ca tot omul muncitor,
Să fiu mamci de-ajutor.

Dar m'au răzbătut de tot,
Și-a suferi nu măi pot
Ocări, fiere și bătăi,
Urgisind bieții flăcăi
Și făcându-i din bunii răi!

Săriti cu toți, măi băeți
Și'n dușmanii din greii tăești,
Căci acolo ne'i scăpare
Săriti pe cai toți călare,
Să tragem spre Lunca-Mare.

Daă călcăii în murgul meu,
Șapuc în lume mercu...
Măcar capul să mi-l tai,
Vreacă să vdrs sânge pârăc
Sub topor și sub bătăc!

Căci mi-i sufletul măhnit,
C'am ajuns de ne-au robii,
Și m'au prins un dor nebun,
Tot amarul să-mi răzbu
Prin desigur de alun!

Convorbiri astronomice

Cerul verei. — Jupiter, colorul planetelor

Sunt mulți cei cari părăsesc în lunile de vară praful orașelor și se recreiază la țară, prin localități climaterice, în preajma frumoșilor Carpați. Acolo nu au grija zilei de mâine și după ce fac excursiuni în timpul zilei, scara se culcă de vreme, obosiți, gândindu-se la excursia de a doua zi.

Înainte de a se culca însă, poate să privească din prispa, ceardacul, sau balconul casei în care locuiește, tabloul neînclupuit de frumos al soarelui care apune, apoi ivirea una câte una a frumoaselor stele ce împodobesc bolta cerească. Nu sunt lămpi electrice, nu e praf și cerul poate să-și arate cu mândrie bogățiile lui.

Spre miezăzi vor vedea o stea mare, albă gălbuie, nu prea mult ridicată de-asupra orizontului și care cu cât trec ceasurile, se lasă în spre apus.

Nu e o stea, e o planetă, Jupiter, cea mai mare dintre toate planetele ce se învârtesc în jurul soarelui nostru. Cei vechi i-au dat numele de Jupiter, fără să știe că în adevăr, planeta aceasta e cea mai însemnată ca masă și volum.

Dacă aveți un binoclu cu prisme, care mărește până la opt ori, veți observa sateliții lui Jupiter, mici puncte luminoase, cari se află când în dreapta, când în stânga. Cu binoclu se văd patru sateliți, patru luni ale lui Jupiter, cu lunetele puternice și pe plăcile fotografice găsești opt sateliți.

Jupiter își schimbă încet locul său pe cer, căci abia în 12 ani își face el drumul în jurul soarelui. În vara aceasta îl veți vedea mereu în constelația Scorpionului, una dintre cele mai frumoase constelații, a cărei seta principală e Antares. E o stea roșie de toată frumusețea. La dreapta lui Antares vedeți vre-o trei stele destul de luminoase așezate în formă de arc. Sub Antares se văd alte stele formând cu aceasta iarăși un arc. Dar arcul se continuă mai în jos și apoi iar se ridică cu alte stele. Constelația întregă nu se poate observa însă bine de pe latitudinile noastre.

Dacă priviți cerul până se întuneacă de tot, pe la 10—11 noaptea, priveșteea e mai admirabilă, de oare-ce Calea laptelui vi se va arăta în toată splendoarea ei. Prin Scorpionul trece o ramură a ei, prin Săgetătorul o altă ramură. Săgetătorul e format din stele luminoase, ce se află la stânga Scorpionului. Aceste două ramuri se urcă în sus și se împreună. Urmăriți mai departe Calea Laptelui, care trece prin Vulturul, Lebăda, Vizitiul, Perseu și Cariopeia. Aceste regiuni privitye cu un simplu binoclu sunt admirabile. Veți găsi descrierea acestor constelații în „Ce e cerul”, scriere pe care am tradus-o după Flammarion și din care începătorii pot să afle multe lucruri interesante.

Veți vedea în urmă ce ușor poate să învețe cineva numele stelelor principale.

Dintre planete, în luna aceasta, Venus nu poate fi văzută, Marte de asemenea, Saturn mai târziu, pe la sfârșitul lui Iunie și atunci doar prea puțin, dimineața. Numai Jupiter tronează mândru pe cer. Astrologii sunt însă cam supărați din cauza pozițiunii lui nefavorabile, căci e prea mult la orizont. Dar numai astronomii din emisfera nord sunt supărați, căci pentru cei din e-

misfera sud, Jupiter are anul acesta o pozițiune foarte favorabilă. Și mai e o supărare: timpul uret. Vara aceasta seamănă perfect cu cea din 1901, amândouă coincidând cu minimul activității solare, când petele solare sunt foarte rare.

Victor Anestin

SOVEJA

— Scrisă în limba franceză —
de Al. Russo

4 Martie. — Iată-mă dar pus la închisoare și singur. Temnicerul meu a pornit azi la Iași... Am rămas dar singur... adică secestrat într-o vizuină fără orizont, unde soarele abia pătrunde în silă printre niște brazi stârceți... Vântul sueră toată ziua o-mătul acoperă cu un giulgiu înrăstătat coastele aprige ale munților; oamenii umblă aci acoperiți cu niște vestminte sălbatice de piei de oi: ar putea crede cineva că mă aflu în Siberia și cu atât mai mult în Siberia, cu cât sunt aici pe tenciel unei legi care nu are ființă... Dar ce să zic! Nici partea mea nu e tocmai de lepădat, căci iată-mă cu puțină cheltuială preschimbă în jertfa publică... suferind lipsuri, bănuț de exil și de arbitrar, cine mă va putea oare opri de a mă declara un om mare prigonit?... De n'ar fi pilda cum primejdioasă, eu n'ași avea alta decât a rade de aceste împrejurări... și dacă nu mi-ar lipsi cărțile, de n'ași fi pus la poporeală, dacă ași avea cu mine straine și rufe, înslărit dacă nu mi-ar fi așa de urât și ași mai putea să văd câteodată vre-o figură cunoscută, apoi, zău, nu știu de neg fi aici tot așa bine ca și în Iași.

Ne având ce să fac, îmi frământ capul cu gânduri de tot felul, printre toate aceste cugetări roșii. Verzi și împestrăte punctul meu de plecare, călătoria și sosirea mea aici mi se ivesc ca niște visioni, spre a le risipi și a putea dormi, trag la tu-tun, nu ca un Turc, ci ca patru, căci negreșit în starea de exilat omul are drept de a-și cheltui puterile în firmuri. Când însă nici fumul, nici ciubucul nu pot să-mi mai aline urâtul, atunci cat pe fereastră și ochii mei se ațintesc pe o bisericuță umilă, care de două sute de ani, de când e înălțată, a văzut multe și care și er și azi a stat față la câte o înmormântare... er un unchiuș... azi un copil... Viața și bătrânețea... nădejdea și desgustul... unuia-i zâmbea viitorul, cum zic poezii, celălalt trecuse prin toate nevoile... și ce nevoi!... ale săracului. Sărmani trufași ce suntem! Noi credem că vom trăi în veci... închipuim planuri nemărginite... credem că vom face sgomot pe lume... și apoi o lopată de pământ acopere tot ce am fost și s'a mântuit! Niciodată n'am putut să-mi deslușesc lămurit aceste două cuvinte: moarte și nemărire.

Poate că vecinătatea acestor vechi bisericuțe și acele două înmormântări au răspândit o așa mare liniște în cugetările mele... nici o mălmire, nici un răcnet de mânie, nici o tânguire n'au trecut încă prin buzele mele. Temnicerul meu a plecat chiar acum; el era o mângăere mare pentru mine; îmi povestea mereu la hasme în felul Halimalei și fie-care din povestirile sale, adunate în mult încurcarea sa viață, cuprindea a-siome din morala orientailor. În ziua dintâi, când ne-am văzut, el trăgând din ciubuc îmi zice în chip de mângăere: „Nu te măhni, toate „acestea vor trece, supărarea nu este „de nici un folos;... la astfel de împrejurări trebuie să faci ce-ți face „ca să te uitate lumea;... când eu Za- „vera, un turc bănuț cum că avu- „sese amestecat cu răsvrățitorii fu- „sese surghiunit pe țarmurile Asiei „nici. Trei ani se petrecură și bietul „ture tot aștepta să-și vie știre cu

Solemnitatea punerii pietrei fundamentale a Muzeului Național

Sus: Familia princiară, I. P. S. S. Mitropolitul Constanța și d-nii miniștrii Arion, T. Rosetti și Pangrati.

Jos: A. S. R. Principele Ferdinand, punând piatra fundamentală.

„s'a mazilit Vizirul, dușmanul lui. „dar, — cu totul împotriva obiceiului Sultanilor, — Vizirul sta pe loc în slujba lui și turcul se răspânda „cu firea. În sfârșit, rudele acestuia „prin deosebite uneltiri, ajunseră „până la Vizirul și-i dară o jalbă rugându-l să-l erte pe osânditul și să-l „dea drumul a se înapoia acasă. Mo- „hamed să trăiască! zise vizirul, ce? „n'a mai murit cânila acela? Indată „să meargă să-i tae capul. La turci, „unde-l vorba acolo-l și fapta... Pes- „tre trei zile însă vizirul fu mazilit și „altul veni în locul său. Ei? spu- „ne-mi acum, rugu-te, nu e mai „bine să-și caute omul singur mân- „găere?...“

N'am de fel ce face; să mă pre- umblu nu pot, căci prea e vremea rea... singurele-mi petreceri sunt de a trage tutun, de a mânca mult și mai cu seamă de a dormi; dar vai! f se urăște omului și cu somnul. Mă bucur c'am putut fura un petec de hârtie de la acest om de treabă, care mă păzește aici și c'am găsit și o pană pe care îmi lipsește însă un briceag, spre a o mai subția; cu dă- nsele-mi mai petrec vremea puind negru pe alb. De și nu mi-ar lipsi subiecte de descriere, voi spune însă împrejurarea care m'a adus aci. Nu știți ce pornire împinge în veci pe om către păsul său;... oare este aceasta spre a-și aduce sieși măn- găeri? — Nu-mi vine a crede... Fi- va dar spre a-și atrage luarea amine- la a celorlalți și a-î îndemna să te bage în seamă, să-ți prindă mila sau să te laude?... pare c'ași crede aceasta mai bine, mai ales când mă gândesc la drumul de zădărnice și de trufie ce zace în fundul inimii ori- cărui om, și mai cu seamă a oame- nilor cari, spre rău sau bine, sunt căzuți la boala condeiului... De aceea nu pot crede că cei de seama mea, au scris vreodată întâmplările lor fără de un interes cu totul personal. Nu voi însă să aduc pilde

politice... de verme ce ar fi de răs a amesteca politica într-o treabă ca aceasta; apoi cine voește să cunoască pricinile, împrejurările și urmările unor asemenea treburi, n'are de cât a citi cele ce s'au petrecut cu Mirabeau și vor cunoaște dintr'acelea toate părerile mele în asemenea materii.

S'apuc dar lucrurile ce mă privesc pe mine de la căpătâiul lor :

La 25 ale lunii lui Februarie s'a jucat pentru întâia oară : *Provincia- lul de la teatrul Național*. Sala era plină... aplaudări din toate păr- țile; numai autorul nu aplauda... mai întâiu de modestie, apoi fiindcă nu era mulțumit nici de bucată, nici mai ales de actori, cari cel mai mulți nu-și cunoșteau rolurile, și în sfârșit nici de cenzură care ștersese aproape a treis parte din bucată.

Subiecul, dacă voii să-l știți, era numai o scenă de haiduc moldo- veni, cu îmbrăcămintea și graiul lor, cari la sfârșit se ucideau toți; autorul voia să facă o epigramă în contra dramelor ce au copleșit scena, dar epigrama avea însăși să se schimbe în dramă adevărată, precum veți vedea, nu pentru specta- tori, ci pentru eroi și autor. Aceasta va fi, cred, întâia oară când acei actori se vor fi identificați așa de bine cu eroii ce înfățișau.

26 Februarie. — Primesc dimi- neața vizita directorului teatrului...; mai întâiu mă felicită asupra succe- selor dobândite în seara ajunului;... îi răspund că el nu pricepe nimica din ale teatrului și că viitoarea mea bucată nu va fi de sigur jucată în prăvălia lui de *pehivanii*. Zicând acestea îmi dau pe gât cafeaua, iar director cu poruncă de la ministru către dânsul, mă roagă să-l *impru- mul* cu *bucata*. Nu văd nici o greu- tate într'aceasta; știu că bucată e cenzurată, știu iarăși că actorii au lăsat pe din afară jumătate din ceea ce a rămas neșters de cenzură, im-

pusă sași primită, nu mai poate fi răspundere pentru autor. Dați dan bucata și es din acasă fără a mai gândi la aceasta.

La 11 jum ceasuri mă întorc ca să mă culc; aflu că d. Aga m'ar fi căutat și că mă pofteste a trece pe la d-lui. Petrecusem seara vorbind despre poezie și literatură, precum rare ori se petrece în frumoasele adunări ale frumoasei noastre capi- tale, și dau peste o invitație de la Aga; contrastul era ciudat... dar fie!... Intru în trăsură și mă duc la d. Aga, de și nu știam să fi avut vre-o daravere cu pristaniul Agiei... Nu-l găsesc însă acasă... dar cre- zând că poate să fie ziua d-lui Aga, las slujitorului un bilet de vizită, zi- cându-mi că poate să prinză bine și mă întorc acasă... Vre-o câțiva prietenii mă așteptau cu o partidă de șah. Abia începusem partida, când deodată intră pe ușe Aga... Slujba- șilor Statului li se cade a li se face oarecare cinstiri... sluga aduce ciu- buce, dulcele;... eu jucam mereu înainte; nu se întâmplă nici *șah*, nici *mat*; partida se sfârși printr'un *craiu despuiat*. Ne sculăm; Aga mă ia de mână și mă pofteste a merge cu dânsu-l până la ministru, spre a da oare-cari deslușiri. Eu nu cunosc pe ministru; dar de vreme ce voește a fi luminat, eu îi sunt la porunci; de aceea îndată îmi iau pălăria, mânușile și bicușca. Toată aduna- rea lua aminte la noi; curiozitatea sta zugrăvită pe toate obrazele, iar eu plecând poruncesc în gura mare să pună masa pentru cină. Eram vesel ca o ciocărlie: — „Ruso, îmi zise nu prieten, apucându-mă de măneca hainei, fii cuminte, fără de a te înjosi, fii teapăn și nu zvăpăiat. Știi că extremitățile se isbesc în cap; nu trebuie omul să fie nici infumurat, nici slugarnic". — „Lasă-te pe mine, îi răspund; știu eu seama; dacă va fi vorba despre bucată mea, eu

nu es din această dilemă: ori este cenzură ori nu este!"

Mă suii cu Aga în trăsură lui și mă pune la drapta, drăguț! Nu-mi aduc aminte vorbele fără șir ce am schimbat cu Aga; eram departe, foarte departe de ceea ce mi se pre- gătea și mai ales de locul de unde aveam a scrie aceasta: nu știu să-l fi zărit vreodată pe vre-o hartă geo- grafică.

(Va urma)

Ilustrația noastră colorată

Groznică moarte a locot. aviator George Caranda

O groznică nenorocire s'a întâm- plat Miercuri dimineața pe câmpul de aviațiune de la Cotroceni.

Locotenentul George Caranda din reg. 13 Stefan cel Mare, care făcea parte din a doua serie de elevi avia- tori, făcând mai multe sboruri, la un moment dat, fiind la o înălțime de 100 metri, aeroplanul s'a resturnat.

La o distanță de 10 metri de pământ, nefericitul locotenent, pri- ma victimă a aviațiunii din România, a fost transportat la Iași și îngropat acolo cu mari onoruri.

Locot. Caranda s'a născut la 1884 în Iași. La 1906 a intrat în școala militară, eșind sub-locotenent la 1908. La 10 Mai a. c. a fost avansat loco- tenent.

TATA SERGIU

— de LEON TOLSTOI —

— URMARE —

Părintele Sergiu, în timpul acestor trei mai multe săptămâni cu un singur gând, care nu-l părăsea: făcea bine să se supună situației în care el mai puțin de cât arhimandritul și starețul se pusese? Aceasta începuse de la vindecarea unui bălat de patrusprezece ani, și de atunci, fiecare lună, fiecare săptămână, fiecare zi, Sergiu simțea că viața lui interioară se distrugea și se înlocuia prin viața exterioară.

Era ca și cum l-ar fi întors pe dos. Sergiu, vedea că el este un mijloc de a atrage la mănăstire vizitatorii și binefăcătorii, și pentru aceasta autoritățile monacale îl pușeră în niște condiții, în care el putea fi de cel mai mare folos. De pildă, nu-l mai lăsașă posibilitatea de a munci. I se da tot ce-i putea fi necesar, și în schimb i-se cerea să nu refuze binecuvântarea sa persoanelor cari veneau a-l vizita. Ca să nu-l incomodeze cătuși de puțin, se fixase o zi în care primea. I se pusesse la dispoziție o sală pentru bărbați de care îl despărțea o barieră, ca astfel să nu fie îmbrăncit de vizitatorii cari năvăleau în spre el, și de acolo putea binecuvânta pe cei cari veneau.

Pe măsură ce trăia această viață, simțea că interiorul devenea exterior, că în el seca izvorul apei vieții, și că aceea ce făcea, o făcea din ce în ce mai puțin pentru oameni, iar nu pentru D-zeu. Făcea un jurământ, binecuvânta vizitatorii, se ruga pentru bolnavi, da sfaturi la lume asupra direcției vieții lor, auzea mulțumirile acelor cărora le venise în ajutor, fie prin vindecare, după cum i se afirmă, fie prin cuvinte, nu putea să nu se bucure, nu putea să nu cugete la consecințele actelor lui, a influenței sale asupra oamenilor. Se gândea că el era o făcătoare arzătoare și cu cât se gândea mai mult la asta, cu atât mai mult simțea că slăbea, că se stinge lumina dumnezeiască a adevărului, care ardea în el. „Din ceea ce fac, cât este pentru D-zeu și cât pentru oameni?” Întrebarea aceasta îl frământa neîncetat, și nici odată nu putea, sau nu se hotăra a răspunde. Simțea în fundul sufletului lui că diavolul înlocuise toată activitatea lui pentru D-zeu, prin activitatea sa pentru oameni. O simțea, pentru că tot așa de greu îl fusese înainte a se smulge singurătății lui, precum azi această sigurătate îl apasă. Vizitatorii îl oboseau, dar în adâncul sufletului său, era fericit a-i primi, și se bucura de laudele cu care îl înconjurau. La un moment, hotărâse să plece, să dispară. Chibzuse aproape tot pentru asta. Își pregătise o cămașă țărănească, un palton, un caftan și o căciulă. Acestea cari întrebaseră le spusese că lucrurile astea îi trebuiau; și le păstra în chilia lui, cugetând cum să se îmbrace, să-și taie părul și să plece. Mai întâi avea să ia trenul, să facă cele trei sute de verste, și apoi o va lua pe jos, cerșind din sat în sat. Întrebă pe un soldat bătrân, cum se cerșeste, ce se dă, și unde îl putea lăsa să petreacă noaptea. Soldatul îi spusese unde și la ce epocă se mluia mai bine, și unde putea fi primit mai bine, peste noapte. Așa voi să facă părintele Sergiu. Intr-o noapte se și îmbracă, pregătindu-se de plecare. Dar nu știa ce e mai bine: să plece sau să stea. Mai întâi era nehotărât, apoi nehotărârea trecu. Se obișnuise și se supuse diavolului. Singur costumul de țaran îl amintea aceste sentimente și gânduri.

Numărul oamenilor cari veneau să-l vadă, creștea din zi în zi și din ce în ce mai puțin, și rămânea timp pentru a se întări moralmente și a

fugi. Câte odată își zicea că devenise la fel cu un loc, unde altă dată era un izvor: „Un pârâș de apă vie curgea ușor din mine, era adevărata viață, când mă ispitesc: (Își aducea aminte în totdeauna, cu entuziasm de noaptea aceea, și de aceea cari azi era maica Agnes). Ea gustase acea apă limpede, dar de atunci apa nu avea vreme să curgă, căci insectași veneau și se îmbrănceau ca să ia. Și o turburaseră, rămăsese numai noroi. Așa cugeta el în rarele momente de liniște. Dar starea lui ordinară era oboseala și înduioșarea de sine, din cauza acestor oboseli.

Era în primăvară, în ajunul Întărilor. Părintele Sergiu se afla în celula lui, în capelă. Era atâta lume, cât ținea capela, vre-o douăzeci de persoane. Nu erau de cât d-nii și negustorii bogăți. Părintele Sergiu lăsa să intre toată lumea, dar alegerea se făcea de către călugărul atașat persoanei lui, și care de la mănăstire i se trimitea în fiecare zi la chinovia lui. O mulțime, de aproape optzeci de persoane, mai cu seamă femei, așteptau afară eșirea părintelui Sergiu și binecuvântarea lui. Părintele Sergiu slujea. Când eși, cântând gloria predecesorului său, se clătina și ar fi căzut dacă un negustor și un călugăr cari erau la spatele lui, nu l-ar fi sprijinit.

— Ce ai, tată Sergiu? Scumpe tată! A! Doamne! se auzi un glas de femeie. E alb ca varul.

Părintele Sergiu însăși își reveni numai de cât, și de și foarte galben, dete la o parte pe negustor și începu a cânta. Părintele Serapion, diaconul și o femeie, Sofia Ivanovna, care trăia mereu aproape de chinovie și care îngrijea de părintele Sergiu, îl rugară a înceta slujba.

— Nu e nimic, nimic, zise părintele Sergiu abia zămbind sub mustață și fără a întreprinde slujba. „Așa fac sfinții” se gândea el.

— Sfântu l'inger al lui D-zeu! auzi el pronunțând în același timp la spatele lui, pe Sofia Ivanovna și pe negustorul care-l sprijinise!

Neascultând de cuvintele lor, urmă slujba. Din noaptea se îmbrănciră cu toții prin coridoare și intrară în biserică, și acolo părintele Sergiu sfârși vecernia. Cum sfârși slujba, părintele Sergiu după ce binecuvântă pe cei cari mai erau acolo veni și se așeză pe o bancă, sub un ulm care se găsea aproape de intrarea peșterii. Vrea să se odihnească, să respire aerul curat; simțea că are nevoie, dar abia eșise, că mulțimea se repezi în spre el, cerându-i binecuvântarea, ajutor și sfat. Erau călători, cari umblau neîncetat de la un loc sfânt la altul, de la un sfânt la altul, și cari se înduioșau în totdeauna în fața oricărui loc sfânt, în fața oricărui sfânt. Părintele Sergiu cunoștea acest tip, artificial, călugărul religios. Erau cei mai mulți soldați în retragere, desvâțați de viața sedentară, bătrâni nenorociți, cari aproape toți beau și cerșeau de la o mănăstire la alta numai ca să se hrănească. Erau și țărani și țărănce, cu cereri egoiste de vindecare: căsătoria vreunei fete, închirierea vreunei prăvălii, cumpărarea vreunui pământ. Părintele Sergiu cunoștea toate acestea de mult și nu-l interesa. Știa că nu are de aflat cine știe ce noutate de la toată această mulțime, dar îl plăcea să-l vadă pe toți că au nevoie de binecuvântarea lui. Iată de ce, îl plăcea toată mulțimea aceea, cu toate că era rupt de oboseală. Părintele Serapion începu a-i goni, spunându-le că părintele Sergiu era obosit. Dar părintele Sergiu amintindu-și de cuvintele din Evan-

ghelie: „Lăsați copiii să vie la mine” și înduioșat de această amintire, porunci a-i lăsa în pace. Se sculă, se apropiă de bariera lângă cari se grămădea mulțimea și începu a-i blagoslovi și a răspunde întrebărilor lor, cu o voce dulce și blândă. Deși avea toată dorința a-i primi pe toți, îi fu însă cu neputință. Din nou ochii i se împăienjeniră, simți că tot sângele i se urca la cap, îngâlbeni apoi se făcu roșu.

— Da, va fi pentru mâine, azi nu mai pot, adăogă el, dând binecuvântarea generală, și apropiindu-se de bancă. Negustorul îl sprijini iar, și-l așeză jos.

— Tată! Scumpe tată! nu ne lăsa, fără tine suntem pierduți! se auzea strigând din mulțime.

După ce-l așeză pe bancă sub ulm negustorul începu a face pe agentul de poliție și se îndreptă botărât în spre mulțime pentru a-i goni. Le spunea încet ca să nu-l audă părintele Sergiu, dar cu un ton aspru: Aide, plecați! Va binecuvântat, acum ce mai vreți? Pe mâine, pentru azi e destul, s'a sfârșit!

— Tată! Aurnă-ne numai o privire! zise o bătrână.

Părintele Sergiu, observând că negustorul e prea aspru, zise o rugăciune și cu un glas foarte slab spuse să nu gonească poporul.

— Bine, bine nu-i gonească, răspunse negustorul, îl rog numai. Ce ei n'au milă de un om, nu se gândesc de cât la ei?

Negustorul desfășura mult zel, căci îi plăcea ordinea, și-i plăcea să potolească poporul și să-l guverneze și făcea toate acestea, mai cu seamă pentru că avea nevoie de părintele Sergiu.

Era vădov și avea o singură fată, holnavă, nemăritată, și o aduse la părintele Sergiu, cu acesta s'o vindece. De doi ani era fișa holnavă; o căutase, s'armanul negustor destul, dar ce folos? Nu știu cine-i spusese de părintele Sergiu, și o aduse aci. După ce goni tot poporul, negustorul se apropiă de părintele Sergiu, și fără multă vorbă îi căzu la genunchi și cu glas tare îi zise:

— Sfinte părinte, binecuvântă-mă fata holnavă, vindecă-o de boala ce are. Îndrăznesc să recurg la sfinția ta. Toate acestea cuvinte zise cu un ton așa de precis, cu atâta siguranță, că părintele Sergiu pătruns și înduioșat, îi porunci să se ridice și să-i spuie de ce era vorba. Negustorul povesti că fata lui, de douăzeci și doi de ani, se îmbolnăvise în urma morții fulgerătoare a mamei sale. Nu scosese de cât un: „Ah! și de atunci era holnavă. O adusesse depărtare o mie patru sute de verste și aștepta la ospătarie porunca părintelui ca să i-o aducă. Peste zi nu umbla, ce-i era frică de lumină, așa că nu eșia de cât după scăpătutul soarelui.

— E slabă rău? întrebă părintele Sergiu.

— Nu, nu e așa slabă, e destul de voinică, dar e neurastenică, zic doctorii. Dacă părintele imi poruncește s'o aduc, alerg numai de cât. Negustorul căzu din nou la genunchi, și cu capul între mâini, aștepta să vadă ce are să zică părintele Sergiu. Aesta îi porunci ca să se ridice, apoi oftă și zise negustorului:

— Bine. Adu-mi-o astă-seară. Mă voi ruga pentru ea; acum însă snut obosit, — și închise ochii. Du-te că te chem eu.

Negustorul se depărtă în vârful degetelor, ca să nu facă zgomot pe plectriș. Părintele Sergiu rămase singur.

Toată viața părintelui Sergiu era numai vizite și slujbe. Dar ziua aceasta fusese cu deosebire dureroasă. Dimineața primise un funcționar sus pus, cu care se întreținuse multă vreme; după acesta, o cucoană cu fiu-său, un tânăr profesor de la universitate, un necredincios pe care mama-sa care credea cu ardoare și care

venera pe părintele Sergiu, i-l adusesse, rugându-l să vorbească cu el. Întrevederea fusese penibilă. Tânărul, bine înțeles nu avea chef să discute cu călugărul, așa că nu-l contrazicea întru nimic. Părintele Sergiu vedea însă că tânărul nu credea, și cu toate acestea, se simțea foarte bine și foarte liniștit. Părintele Sergiu își amintea cu ciudă de acea convorbire.

— Vrei să iei ceva, tată? îi întrebă paraciserul.

— Da, adu-mi ceva.

Paraciserul intră în coliba construită la zece pași de peșteră și părintele Sergiu rămase singur. De multă vreme nu mai trăia el singur. De multe ori i se spusese să nu-și prăpădească sănătate, și-i se da mâncare ușoară dar hrănitore. Mânca puțin dar mult mai mult ca înainte, și mânca cu puțină poftă, nu ca mai înainte cu desgust, și cu conștiință de păcat. Așa făcu și acum, luă puțină pâine albă și bău o ceașcă de ceai.

Paraciserul se depărtă, și el rămase singur pe banca de sub ulm. Era o seară de Mai, splendidă; o privighetoare aproape, ciripea scoțând trihură uimitoare. În depărtare, poțarm, se auzeau cântecile lucrătorilor cari, probabil se întorceau de la muncă. Soarele se culca pe după pădure, împrăștiindu-și razele frântă printre frunzișurile înverzite.

Toată partea aceea era verde deschis, cealaltă era mai întunecată. Cărbușii sburau și lovindu-se de arbori, cădeau.

După ce mâncă, părintele Sergiu, începu a se ruga pentru el: „Doamne Isuse Christoase, fiul lui D-zeu fie-ți milă de noi”. Apoi, recită un psalm, și de odată în mijlocul psalmului o vrabie, sburând dintr'un tușiș, pe pământ, se apropie de el, și săltând, apoi speriat de ceva, sbură.

Recită o rugăciune în care vorbea de renunțarea lui de lume, și o recită repede, ca să trimită în sfârșit după negustor și fiica-sa holnavă. Îl interesa această holnavă. Îl interesa pentru că era o distracție, îl interesa și pentru că tatăl și fata îl priveau ca pe un sfânt, a cărui rugăciune e îndepănită. Deși nega aceasta, totuși în fundul sufletului, se credea și el așa. Dese ori, se mira, cum el, un Kassatzky, devenise un astfel de religios extraordinar, un traumaturg, dar nu mai încăpea nici o îndoielă, era așa, și nu putea să nu creadă în minunile pe cari le vedea și el singur, încând cu copilul cel holnav, pe cari i-l adusesse cel dintâi, până la cel din urmă; o biată bătrână recăpătându-și vederea, datorită rugăciunilor lui. Pentru acest cuvânt, îl interesa și fata negustorului, era o nouă persoană care avea credință în el, și prin ea putea să confirme puterea lui de vindecare și gloria lui. „Vin de departe, se scrie prin ziare; împăratul știe, sunt cunoscut în Europa!” se gândea el. Dar de odată se rușină de vanitatea lui și începu din nou a se ruga. „Dumnezeule, rege al cerului, Mângătorule vino, vindecă-mă de tot răul, și scapă-mi sufletul! Mântuește-mă de ispita gloriei omenești care mă robește!” repeta; și-și aminti de câte ori nu ceruse lui Dumnezeu același lucru, și cât de zadarnice fusese rugăciunile lui până în ziua aceea. Rugăciunea lui făcea minuni pentru ceilalți, dar pentru el, nu putea obține de la Dumnezeu, să fie scăpat de această pasiune meschină. Își aducea aminte de rugăciunile lui, pe la începutul schimniciei lui, când cerea să i se dea umilită, și când i se părea că Dumnezeu îl ascultă ruga

A se citi urmarea în „Universul Literar” ce va apare Duminică viitoare.

Literatura populară

MAI MULT CU UNA

— POVESTE —

— Umare și sfârșit —

Pe drum vorbeau: „Câte nu pierde omul; dar noi cinci zece de galbeni!... Lasă c'om mai găsi noi ogar...”

Copilul prefăcut în om, s'a întâlnit cu tată-său:

— Mă tată, vezi c'o să ne mai ajungă pe noi cineva, ai grijă, eu o să mă prefac acum în copoi, o să prind o găinușă din zbor și o să ți-o aduc ție; ei au să mă vadă și au să mă ceară de la ție. Tu să cam ții la preț și apoi să mă dai în e sută de galbeni. Apoi eu mă fac tot ca întâi și iarăși o să te ajung.

Și așa s'a și întâmplat. Când s'a iasă din pădure, i-a ajuns o altă trăsură boierească.

Capitul prefăcut în copoi, a prins o găinușă din zbor și a adus-o omului în mâini.

Când au văzut boierii un astfel de soi de copoi, nici una, nici alta, i-au chemat pe om și nu l-au lăsat până nu le-au dat copoiul în o sută de galbeni. L-au luat și l-au pus în trăsură; el tot sărea din ea și se suia iarăși, se juca, — așa că era când în trăsură când jos; când hăi, că se pomenește fără de el... S'ad întors să-l caute; ce să-l mai găsească!...

S'a întâlnit tot cu el prefăcut în om și l-au întrebat:

— Da' n'ai văzut prietene un copoi singur pe drum, ne-a scăpat...

— Nu, n'am văzut, că iacă viu pe o cale destul de depărtată și n'am văzut pe nimeni...

— „Nu-l mai găsim”, — și-au zis boierii; și au plecat înapoi. „Câte nu pierde oamenii; dar noi 100 galbeni!... Omul mai găsi și alt soi de copoi...”

Băiatul a ajuns iar pe tată-său:

— Mă tată, luai 150 de galbeni; acum să mergem în la bălciul din satul ăsta. Acolo la bălciu o să mă prefac într'un cal frumos și o să rânchez și o să rânchez, și o să se strângă tot bălciul pe mine să mă vadă, și o să se întrecă pe mine cîm' să mă cumpere; dar tu să nu cauți să mă dai scump, ci să cei acolo trei sute de galbeni... apoi să nu cauți cine știe ce; ci să mă dai oricui, cine o da trei sute de galbeni; dar numai unuia cu barba roșie să nu mă dai, că ăla este Of, și dac'oi ajunge în mâinile lui, nu mai scap, căci a aflat că s'a învățat mai multe ca el.

S'a prefăcut în cal și s'a dus în bălciu. Acolo s'a strâns lumea grămadă să vadă astfel de cal ce nu mai văzuseră. Calul de ce vedea, d'ăia necheza mai tare. Venea lumea și de trei, patru, cinci și opt sute de galbeni; și a venit și unul cu barba roșie. Of. Și omul și-a pierdut cumpătul, facom de bani, a uitat ce-l spusese fiul său.

— Ei, omule, cât cei pe cal?

— Ietoi! că dete unu! pe el 1000 de galbeni!

— Eu îți dete 2000 numai dă-mi-l mie!

— Ii dete calul, luă banii și plecă!...

Băiatul se văzu prins și și-a zis:

— Am să pot mult până să pot scăpa!

Of s'a dus cu calul acasă.

Cum într'o Duminică era nuntă și naș era un nepot al lui Of, plăcându-l calul care l-a văzut la unciu-său, s'a dus la el și l-a cerut:

— Dă-mi mă unchiule al cal, că nu se mai dovedește altul mai frumos, o să fac de o să se mire lumea...

— Fugi măi, că pe toată lumea nu-l dai, scapă calul!

Nu l-a lăsat nepotu-său până nu l-a înșelat și tot i l-a dat.

1) Uite

A înălțat pe el și a plecat la muntă. Acolo au petrecut toată ziua și după ce au dat daru, au plecat toți nuntașii ca s'adape căli la rău, și-a trebuit să plece și nepotul lui Of.

Toți nuntașii au seos trăcele din gurile cailez când au intrat în rău; dar el nu, cum îl învățase Of, că-i era frică că-i scapă și are s'o păta cu unchiu-său. El stă cu el în rău, mai de-o parte, dar ce folos, calul nici că se uita la apă dacă era cu frăul în gură.

— Păcat de bietul cal nici nu bea apă dacă este cu frăul în cap; ia uitați-vă la el cum cată!... — zic nuntașii.

Al măcău când a auzi astfel de vorbe, ca să se arate că poate să facă și el așa i-a luat frăul, și calul... s'a prefăcut într'un pește și s'a dus în susul apei, făcând pe călăreț zbatându-se să nu se înec... Nuntașii s'ad înspăimântat văzând cele petrecute; toți și-au dat cu părerea că a fost cal fermecat.

Of a simțit de-acasă că i-a scăpat calul lui nepotu-său. Intr'o clipă a fost la rău, s'a prefăcut și el într'un crap și s'a luat după pește ca să-l prindă. Când aproape s'a ajuns, peștele și intrase într'o grădină împărătească, unde se scâldea fata împăratului, și s'a prefăcut inel de aur în deget la fată.

Fata nu mai putea de bucurie.

— A, ce mai inel, cu ce m'a dăruit Dumnezeu!

Of s'a prefăcut și el într'un om și s'a dus să ceară inelul la fată:

— Ce, ești nebun? Dumnezeu mi l'a dăruit!

A întrebat-o:

— Unde stai?

— În palatul ăsta, sunt fata împăratului!

El s'a dus la împărat:

— Mărite împărat, astăzi scâldându-mă în rău, mi-a scăpat inelul din deget, mi l'a luat apa și uile mă l'a găsit fata Mariei Tale; vă slujesc trei ani, numai și numai să mi-l dai.

— Bine, — i-a răspuns împăratul. S'ad împlinit trei ani și omul a venit la împărat ca să ceară inelul.

Împăratul a chemat fata și i l-a cerut. Ea n'a vrut să-l dea nici în ruptul capului! Atunci Of a mai cerut ca să mai slujească trei ani.

A făcut și pe aceia și fata tot nu a vrut să i-l dea.

— Dă-i-l, — i-a spus împăratul fetii, — dă-i-l că-ți cumpăr și o sută de inele, o fi inelul lui, ține la el...

Ea de neceaz l'a aruncat sub pat zicând:

— „Nu, praful să s'aleagă de tine!”

Îndată ce l'a aruncat s'a prefăcut într'o arie de boabe de porumb. Îtpele Of s'a prefăcut și el într'un cocoș și-a început s'adune boabele. Și aduna și înglițea, parcă nu mânecase de zece ani de zile...

Într'o clipă l-a adunat pe toate și apoi a început să se îndese... Inșă un bob tot a rămas după piciorul patului și s'a prefăcut într'o vulpe, s'a repezit la cocoș și l'a mâncat pe loc.

Și ăsta a fost meșteșugul ce-l învățase el mai mult de cât stăpănu-său!

(Mi-a povestit-o în anul 1910 Ion Spiță, din cam. Glogova, jud. Mehedinți).

N. I. Dumitrescu

Casă de Sănătate

SPECIALA PENTRU BOALE DE FEMEI

— SUB DIRECTIA — Doctorului I. KIRIAC

Chirurg plastic; șeful serv. de ginecologie și obstetrică la Spitalul Eforiei

SECTIE SEPARATA pentru BARBATI (hemoroida, hernii, tumori, calculi vezicale, stricturi uretrale, etc.)

Strada Sf. Ionici 8, în docul Teatrului National — TELEFON 296 —

MOTO-REVE Motocicleta

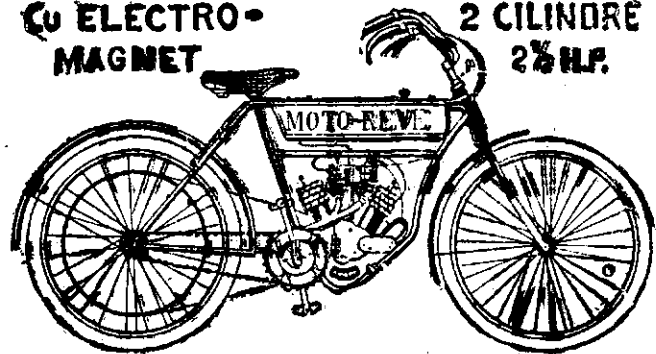
CU ELECTRO-MAGNET

2 CILINDRE 2 1/2 HP.

ULTIMA CREAȚIUNE

cea mai perfectă, ușoară, rezistentă, bine construită.

Economică din toate punctele de vedere.

Preferată pentru drumurile noastre

In ultimul timp s'au vândut 4 Moto-Reve model 1913: 1 de lux 3 H. P. la d. Sașe Daniel 1 » » 3 H. P. » » E. Minir 1 de 2 1/2 H. P. » » A. Radovič 1 » » H. P. » » Moisescu Toți din București.

Reprezentant și depositar

G. MAGNANI

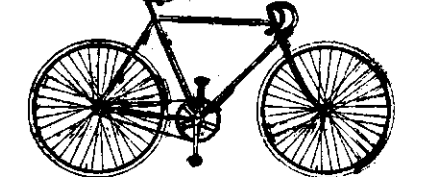
Str. Popa-Tata 71

BUCHUREȘTI

TELEFON 23 72

MARE DEPOSIT DE BICICLETE

La „Franzose” (Marca Diamond)

Bicicleta foarte rezistentă învingătoare a marilor premii din Circuitul Muntelui 1910-1911

Prețul: LEI 150 în sus

DĂRUIM 5.000 INELE LA FEL, DE AUR VERITABIL 14 CARATE

(Controlate și marcate de Stat)

Pentru imediata răspundere a noului nostru catalog de ceasuri, lanțuri și bijuterii de tot felul, trimitem fie-cărui gratis un admirabil inel de aur curat 14 carate contra bonificăției de LEI 3.50 pentru porto și lucru. Această sumă rugăm a se trimite în mărci postale sau prin mandat și imediat vom trimite inelul descris franc și fără altă cheltuielă. — Export Arnold Weiss, Wien 63, Postfach 6.

VĂPSEA DE PĂR RAPID

GARANTAT ABSOLUT REVĂTĂMĂTOARE

Văpsește imediat părul căzător sau albit, în negru, brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural în cât nu se cunoaște de loc că părul e văpsit. Întrebarea mai simplă și mai ușoară ca la orice altă văpsă de păr.

Prețul lei 2.50. La comandă se restituie imediat costul.

BONBOANE ORIENTALE

Parfumează admirabil gura

și distrug orice miros urât al gurii provenit din tutun, dinți stricați sau stomac deranjat.

Cutie 50 banii la drogerii și farmacii.

Observați marca Semiluna cu stea, singure veritabile.

CREMA FLORA POMADA PUDRA SAPUN Capilagen (Apă de păr)

TUSEA cea mai rebelă, bronșitele acute și cronice, tusea măgărească, vindecă sigur

Pectosin Teanu

Sticla lei 3. — La drogerii și farmacii.

Anemie (lipsa sângelui), clorosa, neurastenă, histeria, slăbiciunea generală, vindecă

Hemofer Teanu

recomandat de prof. dr. Buicliu, prof. dr. Leonte, prof. V. Negel, Lași, și alții, ca unul din cele mai puternice reconstituente ale corpului slăbit. Sticla lei 4.

GUERELI REUMATICE Neuralgii, migrenă, dureri de cap și de dinți vindecă sigur PASTILELE Neuralgine Jurist Un flacon 250

La drogerii și farmacii

Reclama e sufletul comerțului

NOUILE MARI PREMII

CE SE VOR OFERI DE ZIARUL

„UNIVERSUL“

ABONAȚILOR SĂI LA TRAGEREA DIN LUNA NOEMBRIE, 1912

O splendidă Vilă la Sinaia

«VILA NICOLAE», construită anume pentru tragerea viitoare, pe strada I. C. Brătianu, în poziția cea mai pitorească din localitate

UN ELEGANT DORMITOR DE BRONZ

de mare valoare, al 8-lea dormitor furnizat pentru premiile noastre de *Industria metalică «Marcu»*, Bulevardul Elisabeta, No. 8

O GARNITURA MOBILA DE BAMBU PENTRU SALON

compusă din: 1 canapea, 4 scaune, o masă, o consolă cu oglindă, 2 piedestale cu 2 vase japoneze, cumpărate de la marele magazin E. A. Pucher, Bulevardul Elisabeta, No. 15 (Hotel Princiari)

UN DORMITOR DE LEMN FIN

construit în marea fabrică de mobile de lemn *Marii V. Ganea*, șos. Mihai-Bravul, 37 și str. Șerbănică, 10. Sucursala cal. Victoriei, 107

Una sufragerie moderna

compusă din: 1 bufet cu marmoră, Sf. Ana, cu geam de cristal pictat, cu oglindă; 1 masă pentru 12 persoane și 6 scaune tapisate și îmbrăcate imitație de piele, cumpărate de la marele magazin de mobile «Compania Americană», strada Carol, 74, vis-à-vis de piața de flori, lângă Hotel Dacia

Una bucată pânză de borangic alb, de 9 metri; **una bucată pânză** idem, frez, de 4 metri; **Una bucată pânză** idem, bleu, de 5 metri. Cumpărate de la Expoziția Casei Școalelor.

Un serviciu de ceai, de metal alb fin, argintat și garantat, tat că nu înegrește, compus din: 1 tavă frumos ciselată, cu mâner, și 12 pahare într-o formă nouă și elegantă. Acest serviciu este o podoabă pentru orice casă; **O fructieră** de metal fin argintată, înaltă de 30 centimetri și având 3 glastre pentru fructe și un vas pentru flori; **O fructieră** de metal alb imitând exact argintul vechiu, înaltă de 37 centimetri și având un vas mare de cristal pentru fructe. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de ceasornice și bijuterii en gros și en détail *Frații A. & I. Roller*, București, str. Smârdan, No. 35, etajul I.

Un serviciu de cristal pentru înghețată, compus din o cupă mare și 6 farfurioare montate în metal argintat *Christoffe V. F. P.*; **Una pungă de argint** veritabil oxidată; **Una fructieră** de metal, argintată, cu 6 cuște de metal cu lama aurită, pentru desert. Toate aceste obiecte au fost cumpărate de la cunoscutul magazin de bijuterii *Th. Radion*, Bulevardul Elisabeta, No. 8 bis.

Un gramofon cu 6 plăci perfecțion, 1 mandolină italiană, 1 muzică de masă cu manivelă, cu 6 cântece, 1 gitară franceză. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de muzică *N. Mischnonniky*, furnizorul curții regale, strada Colței, No. 7, București.

Una bicicletă elegantă «Sport», cu roată liberă și frână automată prin contra-pedalare; **Una pușcă** de vânătoare cu două țevi, țevile de oțel «Bayard», din renumita fabrică de arme «Pieper-Bayard». Această armă are patriuță zăvoare de siguranță, țeava stângă choke-bore și poate întrebuiți atât pulberea neagră, cât și pulberea fără fum. **Una carabină** semi-automată de mare precizie «Pieper», cu țitul garantat precis. Cumpărate de la marele magazin de arme și biciclete *B. D. Zisman*, furnizorul curții regale, 44, calea Victoriei, București.

Una mașină de cusut marca *Compania Americană*, calitate superioară; **Un gramofon**

marca *Melodion*, *Carmen Sylva*, cu două arcuri remontabile în timpul mersului, cu 6 plăci marca *Premier record*. Toate aceste obiecte sunt cumpărate de la marele magazin de mașini de cusut, grămotoane și biciclete en gros și en détail *Compania Anglo-Americană*, strada Carol 50, București.

Un ceasornic de aur, 14 carate, cu trei capace, pentru dame, marcat de S. at; **2 servicii de argint** pentru oină, compuse fiecare din câte trei bucați, într-o cutie foarte elegantă; **Una pendulă** elegantă și modernă. Toate acestea sunt cumpărate de la vechiul și cunoscutul magazin de încredere «*Ceasornicaria Colței*», București, strada Colței, No. 31.

1 armonică italiană, 21 clape, 8 basuri și tonuri de oțel; **1 vioară** floară, cu cută ei; **1 pelerină** de ploaie, portativă pe ambele părți. Toate acestea sunt cumpărate de la «*Compania Generală*», mare birou de importățiune, strada Smârdan, 29, etajul I.

2 ceasornice de aur pentru damă; **Două ceasornice** de aur cu câte trei capace pentru bărbat; **șase ceasornice** de argint; **șase ceasornice** de metal fin argintate, cu câte trei capace; **trei ceasornice** de metal imitând argintul rusesc; **5 coliere-lanțșoare** pentru gât, de argint veritabil; **una geantă** de alpaca veritabilă.

2 costume de haine (saco), după măsură și alegerea stofei, cari se vor confecționa de cunoscuta croitorie *Jaques Grimberg*, strada Academiei, No. 23.

Un serviciu de oțel și untdelemn de alpaca veritabil, fin argintat și conținând 5 piese de cristal alb: una de oțel, una de untdelemn, una de muștar, una de sare și una de piper, pe un suport de metal de toată frumusețea.

Una mașină mare de bucătărie «Ideal», cu 4 ochiuri, din table de oțel, cu cazan de aramă, elegant și solid construită, cumpărat de la cunoscuta fabrică de tinichigerie *Mihail D. Botez*, București, calea Văcărești, 142.

O colecție de legi, compusă din 5 volume, de la d. Ghețu, calea Dorobanților, 100; **una mașină** de călcat pentru croitorie, sistem *Sol-Pop*, ultima perfecțiune; **o vulpe** de teracotă; **20 plachete** argintate, reprezentând pe Regele și Regina.

Afară de acestea, toți abonații mai primesc gratuit un volum din *Memoriile Regelui Carol II al României* sau un volum din cărțile ce apar în editura ziarului «Universul», tipărite anume pentru abonați.

Prețurile de abonament sunt aceleași: Pe un an lei 18; pe 6 luni lei 9.15; pe 3 luni lei 4.65.

Pentru concursarea la prețurile de mai sus, abonații pe un an primesc 30 bonuri, cei pe șase luni 15 și cei pe trei luni, 5. Abonații pe un an participă la două trageri, deci după prima tragere vor primi încă 30 bonuri, pentru tragerea următoare.

Administrația „Universului“ nu întrebuițează încasatori.

Plata abonamentelor se va face direct la casa administrației ziarului, prin mandat postal sau personal.